

Director General, alcalde, regidors, entitats memorialistes, amics i amigues, gràcies per acompanyar-nos en aquest acte de memòria, veritat, justícia i reparació.

Avui som aquí per fer justícia a la memòria d'aquests nou joves dels qui encara avui no en coneixem llur identitat, i que fa 75 anys van ser executats per la Guàrdia Civil en un dels episodis més recordats pels veïns de Sant Mateu de Bages: els fets del Borrell, el mas on el grup de nou maquis es va amagar durant uns dies, sembla que de camí a Barcelona.

El vespre del dia 10 de desembre de 1944, un grup de Guàrdia Civils provinents de Síria van demanar el camió d'un excombatent franquista per anar a buscar el grup de maquis que havia estat denunciat.

A la masoveria de borrell, desprevinguts, els 9 guerrillers no van oferir pràcticament resistència i allà mateix van ser immediatament afusellats.

Uns dies després dels fets del Borrell, arran d'una altra denúncia, la Guàrdia Civil va sorprendre uns altres 3 guerrillers quan dinaven al Molí del Carner.

Hi va haver un intercanvi de trets. Un dels guerrillers va resultar mort per una granada i el van enterrar prop d'un rierol, darrere la casa Guinardé; un altre guerriller aconseguí escapar, però fou detingut dies més tard a la regió de Flix (Tarragona) i sembla que fou condemnat a 25 anys de presó.

I un tercer, anomenat "*Juan Maria*", fou fet presoner i conduït a la caserna de la Guàrdia Civil de Berga per ser interrogat i després retornat a Sant Mateu on va passar unes hores a la Botiga, on va poder sopar i li van permetre escriure una carta a la seva esposa en la que li demanava que expliqués a les seves filles, quan fossin grans, que l'havien executat a Espanya. Aquesta carta mai va arribar al seu destí, la van cremar a l'estufa. Després el van conduir al cementiri on el 15 de desembre de 1944 el van executar.

"*Juan Maria*" és el 10è dels maquis enterrats a aquesta fossa. Sembla que era fill d'emigrants gallecs instal·lats a Finisterre (França) on devia de néixer.

El 1r d'octubre de 1992 l'Amical de Catalunya d'Antics Guerrillers va instal·lar en aquest cementiri la primera placa commemorativa, que amb el suport de l'ajuntament, es va reinaugarar 2019, un cop rectificades algunes dades errònies.

Enguany amb el suport de la Direcció General de Memòria democràtica inaugurarem aquest plafó que és ben visible i que recorda els fets

Esperem que algun dia podrem recuperar la identitat dels 9 guerrillers executats el 8 de desembre de 1944 i no perdem l'esperança de descobrir qui

era “*Juan Maria*” i establir l'enllaç amb la seva família a França, on segurament tindrà descendents.

Els maquis de Can Borrell pertanyien al 3r Batallón de la 3ª Brigada de l'Agrupación de Guerrilleros Españoles que van participar en la resistència a França i tornaven a Catalunya victoriosos ja que acabaven d'alliberar França de l'ocupació nazi i del règim col·laboracionista de Vichy.

Portaven quasi una dècada de lluita contra el feixisme, tres anys de guerra a Espanya, l'exili, els camps de concentració i la resistència a França.

Tenim un deute històric envers aquests joves guerrillers de la llibertat i amb actes com aquest, amb la implicació dels ajuntaments, del Memorial democràtic i de la Direcció general els rescabalarem de l'oblit per transmetre llur exemple de dignitat a les noves generacions.

Per acabar una frase del “*chant des partisans*” que fou l'himne de la Resistència Francesa durant l'ocupació nazi.

Qu'ils le sachent, nos enfants / Combien d'entre nous sont tombés / Pour la liberté !